Ana Maria TRĂNTESCU, Universitatea din Craiova

ROLUL PROCESELOR DE METAFORIZARE ÎN MUTAȚIILE DE SENS

1.Factorii lingvistici şi extralingvistici ce determină mutațiile semantice.
Lingvistul francez Michel Bréal analizează în lucrarea *Essais de sémantique* (1897) factorii ce determină mutațiile de sens. Dintre aceşti factori, Bréal se opreşte, în mod special, asupra metaforei. Bréal consideră că efectul semantic al unei metafore este o schimbare bruscă a sensului. Lingvistul francez nu are, desigur, în vedere, metaforele poetice, ci acele asociații metaforice pe care le poate face orice vorbitor obişnuit. Din astfel de asociații, care au avut şansa de a se generaliza, au apărut sintagme (catachreze) precum **piciorul mesei, poalele muntelui, brațul (gurile) fluviului**. Expresiile de acest fel sunt atât de cunoscute şi de întrebuințate de către vorbitori, încât rar se întâmplă ca cineva să-şi mai dea seama că la origini ele sunt, de fapt, metafore.

Studiul lui Bréal arată, în mod convingător, ce resurse bogate pentru mutațiile de sens se găsesc în procesele "uzuale" de metaforizare. Bréal atrăgea atenția că majoritatea metaforelor pun în valoare un simț al expresivității, comun mai multor colectivități lingvistice.

Putem aminti în acest context şi lucrarea filologului şi lingvistului român Lazăr Şăineanu, intitulată *Încercare asupra semasiologiei limbii române, studii istorice despre tranziținea sensurilor* (1887). Ca şi Bréal, Şăineanu caută o explicație pentru mutațiile de sens în analogie (adică metaforă). Alături de analogie lingvistul român consideră că o altă explicație a schimbării, este uitarea. Cuvântul românesc **şugubăț** – arată Şăineanu – are sensul de 'glumeț', 'pus pe şotii'. Dar sensul originar al cuvântului era altul: 'ucigaş', 'asasin'. O ruptură atât de profundă între sensul actual şi cel vechi nu poate fi explicată prin analogie, ci prin uitarea sensului originar. Tot prin uitare este explicabilă şi tranziția de la sensul arhaic al cuvântului **slăbănog,** la sensul său de astăzi. Slăbănog are azi semnificația 'slab' (dar exprimă, în mod suplimentar, o concepție peiorativă față de slab). Sensul primar al cuvântului era însă 'paralitic', acest sens fiind conservat de traducerea românească a *Bibliei*.

Marele lingvist francez Antoine Meillet publică în 1905 un amplu articol intitulat "*Cum îşi schimbă cuvintele sensul*". În raport cu cercetările lui Bréal sau Şăineanu, puterea explicativă a teoriei lui Meillet este superioară. O parte din modificările de sens pe care Meillet le explică prin factori socio-lingvistici primeau, în cercetările lui Bréal sau Şăineanu, explicații psihologice: asociații metaforice. Explicația sociologică nu exclude însă, explicația psihologică şi nici invers. Prima o întăreşte pe cealaltă fiindcă o schimbare semantică este cu atât mai probabilă în direcția restrângerii sau lărgirii (şi deci posibilitatea unei asociații metaforice este cu atât mai mare), cu cât se observă tendința migrării cuvintelor sau expresiilor din vocabularele speciale către lexicul fundamental, sau invers. Meillet oferă mai multe mostre de migrări de cuvinte dintr-un grup social către masa de vorbitori. De exemplu, expresiile metaforice **a-i face cuiva o scenă** sau **jocuri de culise** provin, evident, din jargonul actorilor (Ionescu, 1992: 36).

O originală teorie semantică a propus Hans Sperber la douăzeci şi cinci de ani după apariția studiului lui Meillet. Continuator al tradiției psihologiste în semantică, Sperber localizează cauzele mutațiilor de sens la nivelul psihologiei individului. El nu-şi construieşte teoria pe concepte elementare ale psihologiei (cum ar fi uitarea sau analogia), ci explicațiile sale derivă constant din adaptarea la cercetarea lingvistică a unei influente teorii psihologice: psihanaliza din versiunea ei clasică, formulată de Freud. La baza schimbărilor de sens stă, în concepția lui Sperber, forța emoțională declanşată de un eveniment sau un sentiment puternic. De asemenea, Sperber distinge două direcții ale mutațiilor de sens: expansiune şi atracție (sau magnetism). E oferit un exemplu sugestiv: după primul război mondial, în

BDD-A3370 © 2009 Editura Europlus
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:53:32 UTC)

franceza colocvială s-a înregistrat apariția expresiei **mitrailleuse d'enfants.** Prin această metaforă, erau denumite, în glumă, femeile cu mulți copii. Este cunoscut că mitraliera reprezintă una dintre invențiile de tehnică militară pe care le-a adus primul război mondial. Metafora nu putea veni, aşadar, decât din direcția limbajului militar şi s-a născut, conform teoriei lui Sperber, din forța emoțională pe care această invenție a putut să o producă asupra soldaților. Fenomenul ilustrează aici un caz de expansiune, deoarece cuvântul care indică existența unei forțe emoționale este utilizat şi în raport cu alte fenomene.

Teoria lui Sperber intenționează să explice, prin conceptul de magnetism, condițiile tabuului lingvistic. Astfel, s-a observat că cel puțin o parte din popoarele indoeuropene au substituit prin expresii metaforice numele vechi al **ursului. Bear** înseamnă în engleză *urs*, iar **medved** înseamnă, în rusă, acelaşi lucru. Dar, la origine, **bear** înseamnă *cafeniu*, iar **medved** 'mâncător de miere'. Aceste denumiri "piezişe" sunt efectul unei frici instituționalizate care a dus la întrebuințarea altor cuvinte pentru a indica obiectul forței emoționale. Situații analoge se întâlnesc în cazul denumirii **nevăstuicii** în română, franceză (**bellette** 'frumuşica') sau portugheză (**doninha** 'domnişoară'). Aceste cuvinte revelează totodată intenția omului de a se împrieteni cu animalul şi de a evita prejudiciile răzbunării lui (Ionescu, 1992: 38).

2. Metafora şi reorganizarea conceptuală

G. Leech (1990:38) consideră că alături de oximoron, metafora, această trăsătură universală a poeziei, reprezintă un mijloc important de combatere a jargonizării, osificării (*bony-structured concepts*) şi a clişeului lingvistic. Autorul aduce drept exemplu un vechi poem anglo-saxon în care expresia **mere-hengest** 'armăsar de mare' este folosită ca metaforă pentru *corabie*. Legătura dintre **cal** şi **corabie** constă în conotații comune: atât caii cât şi corăbiile transportă persoane dintr-un loc în altul; sunt folosite (în contextul eroic al poemului) pentru călătorii aventuroase şi în război. Prezentând cele două concepte simultan, ca imagini suprapuse, poetul dizolvă toate criteriile lingvistice cruciale ce definesc separarea lor: armăsarul e animat, iar corabia nu; armăsarul se deplasează pe pământ, corabia pe apă.

Prin puterea ei de a reorganiza legăturile conceptuale, metafora poate realiza un efect comunicativ dincolo de barierele limbii. Are un efect eliberator. Ca instrument principal al imaginației poetice, metafora este mijlocul prin care creatorul ei îşi ia "revanşa" pentru stereotipia limbii. Nu e surprinzător faptul că limbajul copiilor produce multe exemple de "greşeli" ce se dovedesc a fi, surprinzătoare metafore. Leech citează două exemple: descrierea unui viaduct de către un copil drept **window-bridge** şi a lunii ca **that shilling in the sky**; amândouă metaforele se bazează pe analogia vizuală. Deschiderile largi ale viaductului sunt într-adevăr asemănătoare cu deschiderea ferestrei unei case şi sunt percepute ca atare de copii. Folosind capacitatea sa generalizatoare, copilul îşi construieşte metafora pe asemănarea fizică, ce i se pare fundamentală, neglijând criteriul funcției, pe care limba îl consideră cel mai important. Diferența dintre metaforele poetice şi cele realizate de copii constă în faptul că poetul e familiarizat cu aceste categorii instituționalizate şi e conştient de abaterea de la normă, dar copilul le ignoră, nedându-şi seama de deviația produsă.

În lumina acestor exemple, Leech (1990:37-39) numeşte metafora *fuziune conceptuală (conceptual fusion)*. Regulile transferului de sens (de exemplu reguli ce ne permit folosirea cuvintelor în sensuri noi, metaforice) sunt analizate de Leech în cadrul mai larg al regulilor lexicale răspunzătoare de caracterul *creativ şi generativ* al limbii. Dintre regulile de transfer semantic, regula transferului metaforic este mai cuprinzătoare decât altele, deoarece se poate aplica nu doar substantivelor, ci şi altor părți de vorbire. În cele mai multe cazuri această regulă operează şi o violare a restricțiilor de selecție, trecând peste diferențele [+animat] [–animat].

Leech consideră că regulile transferului semantic pot aduce lumină şi în mult disputata problemă a demarcației dintre omonimie (două sau mai multe cuvinte având aceeaşi pronunțare şi/sau formă grafică) şi polisemie (un cuvânt cu două sau mai multe sensuri). Se spune că recunoaştem un caz de polisemie dacă există o legătură între sensuri, dacă sunt relaționate. Două sensuri sunt relaționate *istoric* dacă au etimologie comună, aceeaşi origine,

BDD-A3370 © 2009 Editura Europlus
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:53:32 UTC)

sau dacă un sens poate fi derivat din altul; două sensuri sunt legate psihologic dacă vorbitorii le simt intuitiv legate şi tind să presupună că e vorba de diferite folosiri ale aceluiaşi cuvânt. Se întâmplă însă, ca unele forme legate istoric să nu fie legate şi din punct de vedere psihologic. Există şi cazul invers, când forme nerelaţionate istoric sunt simţite de vorbitor ca fiind legate psihologic. Se pot cita, astfel două exemple: **ear** ('organ auditiv' şi 'spic de grâu') şi **weeds** ('buruieni' şi 'haine de doliu purtate de o văduvă'). În ambele cazuri etimologiile celor două sensuri sunt diferite:

ear 'organ auditiv'	Engl. Veche eare (cf. Latină *aceris*), 'ear'
ear 'spic de grâu'	Engl. Veche ear (cf. Latină *acus, aceris*), 'husk'

weed 'plantă sălbatică nefolositoare'	Engl. Veche weod – 'weed'
weeds 'haine de doliu'	Engl. Veche woed – 'garment'

Totuşi, oamenii văd adesea o legătură metaforică între ele şi îşi adaptează înţelegerea cuvintelor în funcţie de aceasta. Astfel, ceea ce din punct de vedere istoric este omonimie, rezultând dintr-o convergenţă accidentală de forme, se reinterpretează în contextul englezei contemporane ca un caz de polisemie. Leech arată că două sensuri lexicale sunt legate din punct de vedere psihologic dacă vorbitorul este capabil să postuleze o legătură între ele prin intermediul regulilor lexicale, cum ar fi regula transferului metaforic. Această definiţie îşi trage substanţa din recunoaşterea faptului că regulile lexicale au realitate psihologică, fiind parte a competenţei lingvistice, şi de asemenea din recunoaşterea că interpretarea termenilor lexicali existenţi este funcţie de regulile lexicale, ca şi crearea noilor termeni.

Metafora nu poate fi separată de explicarea formală a structurii conceptuale şi logice a sensului (Leech, 1990:227-230). Transferul semantic prin metaforă sau metonimie este printre cele mai importante mecanisme prin care, în istoria unei limbi, cuvintele îşi extind şi îşi schimbă sensurile.

Rolul important pe care îl joacă metafora în istoria limbilor şi în îmbogăţirea vocabularului este evidenţiat de H. Morier în *Dictionnaire de poétique et de rhétorique* (1989). Sunt analizate cuvinte ca **pâine, cap, flacără** cu componentele lor semantice, acoperind atât sensul lor propriu, cât şi cel figurat realizat prin metaforă (Morier, 1989:724).

H. Morier combate ideea formulată de Charles Bally (1951:197-198) conform căreia figurile, în general, şi metaforele, în special, reprezintă recunoaşterea neputinţei manifestate în limbă. Morier aduce drept exemple pentru combaterea opiniei lui Bally, un mare număr de expresii metaforice, inclusiv din argou. Acestea sunt dovezi ale unei bogate imaginaţii şi ale unui spirit inventiv impresionant, în nici un caz de neputinţă (Morier, 1989:725).

3. Metaforele moarte

O metaforă "moartă" este definită de G. Leech drept o metaforă ce a suferit un proces de completă asimilare, devenind o definiţie separată a cuvântului respectiv, putând fi găsită şi în dicţionar (de exemplu **hit** folosit în sensul de 'cântec pop de mare succes').

O metaforă devine "moartă" printr-un proces de *pietrificare* (*petrification*). Există mai multe etape ale acestui proces: prima etapă, inevitabilă pentru o metaforă instituţionalizată este limitarea comparaţiei de către convenţie. De exemplu, atunci când spunem despre o persoană că **e o vulpe**, înţelegem că *e şireată ca o vulpe*, nu ne referim la culoarea părului. Următoarea etapă este pierderea de către vorbitori a sentimentului analogiei, astfel încât **vulpe** e simţit, în mod virtual, ca sinonim pentru *persoană şireată.* Totuşi, încă se mai poate percepe legătura dintre sensul propriu şi cel transferat. Metafora este cu adevărat "moartă", atunci când nu se mai simte absolut nici o legătură între cele două sensuri. Un exemplu ar fi **crane** 'macara', derivat probabil printr-o metaforă vizuală, din **crane** 'cocor' (Leech, 1990:227).

D. A. Cruse analizează metafora "moartă" în *Lexical Semantics* (1987), arătând că trebuie făcută distincţia dintre o expresie „aclimatizată" şi metafora "moartă". Dacă o metaforă e folosită foarte des, îşi pierde savoarea caracteristică, prospeţimea, capacitatea de a surprinde.

BDD-A3370 © 2009 Editura Europlus
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:53:32 UTC)

Interpretarea ei nu mai necesită "activarea" strategiei metaforice, ci doar o simplă consultare a dicționarului. Totuşi, legătura cu metafora "vie", deci cu sensul propriu al cuvântului respectiv, nu este complet pierdută. Ele pot fi, deci, revitalizate prin înlocuirea lor cu un sinonim sau o parafrază (Cruse, 1987:42):

a. *We shall have no stone unturned in our search for the culprit.* – metaforă moartă

b. *We shall look under every stone in our search for the culprit.* – metaforă revitalizată.

Traducerile literale sunt posibile cu metaforele "moarte", în timp ce expresiile idiomatice se dovedesc a fi intraductibile.

În ciuda diferenței dintre expresiile idiomatice şi metaforele "moarte", ele au anumite trăsături comune. Probabil că majoritatea expresiilor idiomatice au fost la început metafore. Metaforele "moarte" au o anumită rigiditate sintactică; orice modificare la nivel sintactic poate aduce la viață metafora: **He has one foot in the grave** şi **One of his feet is in the grave**.

Datorită lipsei lor de transparență şi a rigidității sintactice, D. Cruse consideră că metaforele "moarte" sunt unități lexicale minimale.

Goatly (1998:31) analizează distincția dintre metaforele active şi inactive. Ultimele se împart la rândul lor în "obosite", "adormite" şi "moarte" cu opțiunea că acestea pot fi "îngropate". Metaforele inactive devin *lexicalizate*, adică dobândesc un înțeles convențional secundar şi îşi găsesc locul în dicționar.

Goatly consideră că există un ansamblu de caracteristici ce exprimă tranziția de la cele mai puțin active metafore ("moarte" şi "adormite") până la cele mai active.

De-a lungul timpului, sensuri ce erau profund metaforice au devenit convenționale şi dependente de decodarea semantică. Autorul demonstrează că lexiconul este plin de metafore inactive ce formează rețele prin care conceptualizăm abstracțiunile în termeni concreți.

Goatly urmăreşte felul în care apartenența comparantului la o anumită clasă de cuvinte are consecințe asupra interpretării metaforice şi cum procesele derivaționale de formare a cuvintelor sunt folosite pentru a produce lexicalizarea metaforei.

Comparantul (vehiculul – *V-term* în terminologia lui Goatly) poate fi orice parte de vorbire. Autorul observă că *V-terms* adverbiali şi prepoziționali sunt în general mai greu de recunoscut ca metafore şi au mai puțină forță față de cei verbali şi adjectivali, care la rândul lor nu au forța celor substantivali. Astfel, comparanții substantivali sunt mai uşor de recunoscut şi pot fi mai bine supuşi unei interpretări semantice decât comparanții ce aparțin altor clase. Goatly explică acest fenomen prin faptul că grupurile substantivale scot la lumină foarte bine nepotrivirea (*clash*) dintre referința convențională şi cea neconvențională.

Goatly arată că procesul derivării lexicale este strâns asociat cu transferul metaforic al sensului. În exemplele: **dirt/dirty, angel/angelic** se observă că formele sufixate dau o proporție mai mare de sensuri metaforice decât substantivele din care derivă. Astfel, schimbările morfologice – sufixarea, prefixarea sunt folosite pentru a lexicaliza metaforele şi a le încorpora într-un sistem semantic.

În finalul demonstrației sale, autorul subliniază că deoarece principalul motiv al formării de noi cuvinte este umplerea golurilor lexicale, metaforele facilitate de procesele derivaționale sunt predestinate la inactivitate şi la o moarte timpurie. Asemenea metafore sunt „slăbite", în sensul că sunt mai puțin observabile şi nu dau naştere la interpretări interactive. Inactivitatea lor este mai pronunțată când formele derivate au fost folosite atât de frecvent, încât au devenit lexicalizate (Goatly, 1998: 84).

4. Catachreza

Catachreza (<lat. *Catachresis* <gr. *Katachresis*, 'abuz') este figura de stil caracteristică prin folosirea, în sens metaforic, a unui cuvânt, pentru a denumi un obiect ce nu are denumire proprie. În catachreză se atribuie înțelesul unui cuvânt altui cuvânt cu sens apropiat. De exemplu: **piciorul mesei, brațul fotoliului, aripa clădirii, gura de metrou etc.**

BDD-A3370 © 2009 Editura Europlus
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:53:32 UTC)

Retorii antici i-au dat această denumire, deoarece, într-o privinţă, "se abuzează" de cuvinte dându-le o altă semnificaţie.

Cicero aduce în discuţie relaţia dintre metaforă şi catachreză, considerând că metafora începe prin a fi catachreză, că aceasta din urmă ar fi deci o etapă a procesului metaforic. Catachreza este definită ca folosirea unui cuvânt înrudit sau asemănător, dar inexact, în locul celui folosit de obicei într-un anume context; cu alte cuvinte, o metaforă exagerată sau forţată. Această pseudo-identitate dintre cele două figuri, întărită de Quintilian, avea să fie păstrată până la cele mai recente dicţionare de termeni retorici. Mai mult (deşi Quintilian, spre exemplu, distingea între un *translatio* al metaforei şi un *abusio* al catachrezei, precum şi între figuraţia din prima, unde s-ar putea folosi şi un alt termen existent pentru funcţia respectivă şi necesitatea din a doua, unde folosirea respectivă este cerută de absenţa oricărui termen propriu), această rudă săracă sau precursoare primitivă a mai frumoasei şi mai elegantei metafore, cum o numeşte Hugh Blair în *Lectures on Rhetoric and Belles Lettres* (1783) aproape că a ajuns să o înlocuiască în funcţia de prototip al figurilor. Astfel chiar Hugh Blair vede "golurile din limbă" umplute prin transferuri catachretice, transformând figura respectivă într-un element esenţial al regenerării limbajului.

Du Marsais ([1818], 1981: 59) arată că această figură "*domneşte, într-o oarecare măsură, asupra tuturor celorlalte figuri*" şi de aceea îi acordă un deosebit interes în tratatul său. El o defineşte drept o deviaţie pe care anumite cuvinte o fac de la prima lor semnificaţie, pentru a lua o alta care are oarecare legătură cu cea dintâi, este ceea ce se mai numeşte şi extensiune: de pildă, **feuille 'frunză', 'foaie'** se spune prin extensiune sau imitaţie despre lucrurile care sunt plate şi subţiri (ca frunzele plantelor).

P.Fontanier (1977: 185) neagă catachrezei statutul de trop, considerând-o

> "doar o uzanţă, dacă nu totdeauna primitivă, cel puţin în prezent impusă, provenind dintr-una din cele trei mari specii pe care le-am identificat: metonimia, sinecdoca, metafora."

Prin catachreză înţelegem orice trop care a devenit o uzanţă impusă şi necesară, orice trop care rezultă dintr-un *sens* pur *extensiv*. Vom avea, în consecinţă, trei specii diferite de catachreze, ca trei mari specii sau ca trei genuri de figuri de semnificaţie: catachreza metonimiei, catachreza sinecdocei şi a metaforei. Autorul acordă un interes deosebit catachrezei metaforei. Metafora-figură abia dacă ajunge la adverb, pe când metafora–catachreză cuprinde în domeniul ei totul până la interjecţie, susţine Fontanier.

Pe de altă parte, abuzul şi exagerarea presupuse de catachreză au fost interpretate ca pericole pentru siguranţa comunicării prin intermediul limbii, constatare în care se alătură două dintre cele mai neaşteptate perspective. Lucian Blaga descrie metaforic graniţa dintre metaforă şi catachreză*: "Suveica, ce poartă firul între termenii unei metafore, trebuie să consume aşadar, distanţe când mari, când mai mici"*, cele mai mari aparţinând catachrezei, în care se adună "*alăturări prea îndrăzneţe, abuzive*". Parcă prelungind această idee, Derrida în "La mythologie blanche" (*Poetique* 5, 1971), consideră catachreza ca figură destabilizantă sau destabilizată, un arhetrop al deconstrucţiei care forţează uneori nepermis de mult, cadrul conceptual al comparaţiei, asemănării sau analogiei şi care ameninţă însăşi distincţia dintre propriu şi figurat.

Avădanei (1994:30-31) consideră că diferenţele dintre catachreză şi metaforă sunt nivelate, aşa că se poate continua pe calea reducţionismului cu două încorporări utile: metafora conţine comparaţia şi catachreza.

5. Concluzii

Ubicuitatea metaforei în existenţa noastră explică rolul central pe care îl ocupă între tropi. Prin capacitatea sa de a opera reorganizări conceptuale, metafora are, de asemenea, un rol determinant în evoluţia lexicului. În concluzie, putem spune că evoluţia metaforelor este tipică pentru procesul evolutiv al figurilor de stil, descris de Marc Bonhomme (1998: 90-91).

Autorul arată că, în funcţie de vitalitatea lor sau de gradul lor de uzură, figurile se clasifică în trei categorii:

BDD-A3370 © 2009 Editura Europlus
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:53:32 UTC)

a. Figurile de invenție născute într-un discurs particular se remarcă prin originalitatea, libertatea de funcţionare şi puterea lor sugestivă. Toate figurile debutează astfel, dar multe sfârşesc prin a se uza.

b. Figurile convenționale. În procesul unei îndelungate folosiri, figurile se banalizează, devin stereotipuri; încetează să mai fie indivi-dualizate şi devin comune multor locutori, căpătând o dimensiune socială.

c. Figurile lexicalizate. Într-un stadiu final, figurile sunt absorbite de limbă pentru a îmbogăți vocabularul, acoperind noile realități. În această etapă, figurile lărgesc sensul cuvintelor, iar aceste noi sensuri obținute prin metaforizare sau metonimizare, de exemplu, pot fi găsite în dicționare.

Trecând din discursul particular în lexic, figurile încremenesc, devin rigide, îşi pierd savoarea. Figurile lexicalizate se confundă cu vocabularul curent. Îndeplinesc doar o funcție denotativă. E vorba de fapt de o "defigurare" a figurilor lexicalizate.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Avădanei, Ştefan (1994). *La început a fost metafora*. Iaşi : Editura Virginia.
Bally, Charles (1951). *Traité de stylistique française*. Geneva-Paris : Georg et Klincksieck.
Blaga, Lucian (1994). *Geneza metaforei şi sensul culturii*. Bucureşti : Editura Humanitas.
Bonhomme, Marc (1998). *Le figure clés du discours*. Editions du Seuil.
Bréal, Michel (1976). "Încercare de semantică, ştiinţa semnificaţiilor" în *France de semantică*. Bucureşti. P. 36-46.
Cicero (1973). *Opere alese*. Bucureşti: Editura Univers.
Cruse, David. A. (1986). *Lexical Semantics*. Cambridge: Cambridge University Press.
Derrida, Jacques. (1971). "La mythologie blanche" în *Rhétorique philosophie, poétique,* Vol. V. Paris : Seuil.
Du Marsais, César, Chesneau ([1818] 1981). *Despre tropi*. Bucureşti : Editura Univers (Prefață de Maria Carpov).
Fontanier, Pierre (1977). *Figurile limbajului*. Bucureşti : Editura Univers.
Goatly, Andrew (1997). *The Language of Metaphors*. London. Routledge.
Ionescu, Emil (1992). *Manual de lingvistică generală*. Bucureşti : Editura ALL.
Leech, Geoffrey (1966). *Linguistics and The Figures of Rhetoric*. London.
Leech, Geoffrey (1969). *A Linguistic Guide to English Poetry*. London.
Leech, Geoffrey (1990). *Semantics. The Study of Meaning*. London : Penguin Books.
Meillet, Antoine (1976). "Cum îşi schimbă cuvintele sensul" în *France de semantică*. Bucureşti. P. 76-90.
Morier, Henri (1989). *Dictionnaire de Poétique et Rhétorique*. Paris : Presses Universitaires de France.
Quintilian (1974). *Arta oratorică*. (Introducere de Maria Hetco). Bucureşti: Editura Minerva.

ABSTRACT

A real research in the vocabulary field must take into account the study of tropes which influence the changes in meaning. The role of tropes, especially of metaphor, in lexical evolution has been studied since ancient times. Figures of speech bring clarity, force and savour in language. Figures follow a certain evolution from the individual discourse, to language, i.e. from the figures of invention to the conventional figures (stereotypes) and, finally, to the lexicalized figures completely integrated in the vocabulary. Given its ubiquity, the metaphor has a central place among the other rhetorical figures and, also, in lexical evolution. The changes in meaning can often be explained by metaphorical processes. Metaphor can be considered a conceptual fusion and the main way of fighting against rigid forms and jargonization.

BDD-A3370 © 2009 Editura Europlus
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:53:32 UTC)